

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten

Dnr. U2024/02220

Remissvar från Stockholms konstnärliga högskola (SKH) angående En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21)

Stockholms konstnärliga högskola (SKH) har fått möjlighet att inkomma med remissvar angående en ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21).

SKH ställer sig övergripande bakom det remissvar som i ärendet inlämnas av SUHF (Sveriges universitets- och högskoleförbund) vad avser forskning på vetenskaplig grund.

SKH bedriver huvudsakligen forskning på konstnärlig grund. Lagförslaget har en tydlig definition av vilken forskningsgrund som avses och på sidan 12 definieras forskning i lagförslagets mening:

Vetenskapligt experimentellt eller teoretiskt arbete eller vetenskapliga studier genom observation, om arbetet eller studierna görs för att hämta in ny kunskap, och utvecklingsarbete på vetenskaplig grund, dock inte sådant arbete eller sådana studier som utförs endast inom ramen för högskoleutbildning på grundnivå eller på avancerad nivå.

Forskning på konstnärlig grund utlämnas således i lagförslaget. Som SUHF dock påpekar i sitt remissvar, så görs detta genom att konstnärlig forskning överhuvudtaget inte nämns i remissunderlaget. Här skulle önskas ett mer explicit resonemang om forskning på konstnärlig grund. Frågan om hur etikprövning och andra forskningsetiska krav eventuellt ska regleras när det gäller konstnärlig forskning har aldrig utretts ordentligt och bör därför förslagsvis adresseras inom en snar framtid. Vi vill i samband med denna fråga betona den befarade kraftigt ökade

arbetsbördan för ett mindre lärosäte som SKH, skulle den nya lagen anses gälla även för konstnärlig forskning.

Det står också klart att Forskningsetiklagen inte är anpassad till konstnärlig forskning, bland annat då den inte lämnar utrymme för att konstnärligt värde tas i beaktande vid etiska avvägningar. Även Vetenskapsrådet lyfter dessa svårigheter i sin nya publikation *God forskningssed 2024* (VR:s dnr 5.2-2024-064), kap. 2.1 Etikprövningslagens definition av forskning (s 9)

I definitionen har konstnärlig forskning inte bedömts vara inkluderad, med hänvisning till att den skiljer sig från vetenskaplig forskning genom att den utgår från konstnärlig praktik (proposition 2018/19:165, sidan 18). Konstnärlig forskning är dock ett brett, varierat och tvärvetenskapligt fält som kan innehålla både sådant som omfattas av etikprövningslagens forskningsdefinition och sådant som inte gör det, något som också kan gälla inom andra breda forskningsområden som till exempel blandar inslag från olika typer av praktiker.

Då konstnärlig forskning kan ingå i tvärvetenskaplig forskning, är SKH speciellt intresserad av hur forskningssamarbeten kan underlättas och vad som gäller vid flera och/eller internationella forskningshuvudmän.

Det är avslutningsvis mycket viktigt att understryka att etiska frågeställningar har en framskjuten plats inom forskarutbildning och forskning på konstnärlig grund. Diskussionen är levande både inom den högre konstnärliga utbildningen och hos forskningsfinansiärerna. SKH har i likhet med andra konstnärliga lärosäten inrättat ett forskningsetiskt råd. Därtill har SKH inlett ett samarbete med Konstfack, Kungliga Konsthögskolan och Kungliga Musikhögskolan där lärosätena gemensamt synliggör och diskuterar modeller och rutiner för arbetet med de etiska frågeställningarna.

Remissvaret har beslutats av rektor Ellen Røed efter föredragning av chef för forskningskansli Ann Kroon. Ärendet har beretts i samråd med vicerektor för forskning Anne Gry Haugland och högskoledirektör Jonatan Palmquist.

Med vänliga hälsningar

Ellen Røed
Rektor

Inget pappersoriginal har upprättats.